

Baji Béla: Farönkök megmunkálása, kerti építmények készítésére

Az akácot leggyakrabban kerítésoszlopnak használják. Évtizedekig fennmarad. Fontos tudnunk, hogy legalább 80 centi mélyen be kell ásnunk, tehát ilyen mély gödröt kell készítenünk, vagy fúrunk a számára. Komposztzott, bőven mulcsozott területen még ennél is mélyebbre ajánlatos tennünk, mert a talajélettől föllazult talajban megdőlhethet.

A szőlőkarókat vastagabb rönkökből hasítással lehet előállítani. Az építőanyag telepeken (Tüzép) kb 1 m-es rönkökben árulják a tűzifát, sok esetben akácot. Akác rönkökből hasítással tartós karókat, emeltágy oldalához tartó cövekeket készíthetünk.

Az alábbiakban bemutatom az akácrönk hasításának menetét, amelyet nagyapámtól lestem el, aki asztalnyi nyárfa tuskókat hasogatott 84 éves korában. Jómagam akác, és narancseper ágakat hasogattam emeltágy készítéséhez.

Az első képen a hasításhoz szükséges eszközöket mutatom be: Egy nagy kalapács, egy kisebb kalapács, egy nyél nélküli baltafej, és három különböző méretű hasító ék. Nagyapám még szélesebb, saját készítésű fából készített ékeket használt. A második képen a munka tárgyát látjuk. A már bebarant geszt mindkét képen jól látható. Kivágáskor a még élő fában a geszt sárga színű.

1. kép: Hasításhoz szükséges szerszámok

2. kép: Narancseperfa rönkök

A hasítás menete a következő: Először a hasítékot egy éles balta fejével megkezdjük, mert a hasító ék nem megy bele az ilyen kemény fába (**3. kép**). Ezután a megnyílt részbe behelyezzünk a legkisebb hasító éket. Pár ütéssel a rést kijebb nyitjuk, és a baltát kivesszük (**4. kép**). A baltával ne hasítsunk, mert tönkremegy. Egy balmazújvárosi fiútól tanultam, hogy a balta feje nem arra való, hogy ütögessük.

3. kép: A hasítás megkezdése éles baltafejjel

4. kép: Folytatása egy hasító ékkel

Miután az első hasítóéket teljes szélességében beütöttük, a közép méretűt ütjük mellé, amely még jobban szétnyitja a hasítóéket, így az elsőt ki tudjuk venni **(5. kép)**. Majd, miután a másodikat is teljesen beütöttük ugyanígy folytatjuk a legnagyobbval **(6. kép)**.

5. kép: A hasítás folytatása a középső ékkel

6. kép: Majd a legnagyobbval

Ezután úgy haladunk tovább, hogy egyszerre két ék van a hasadékban. Mindig a harmadik ékkel szabadítjuk ki a bent lévőket valamelyikét, és így haladunk lefelé. **(7. és 8. kép)**. Ekkor van szükségünk a keskeny fejú kisebb kalapácsra, hogy rá tudjunk ütni a szétnyíló részen az ékek végére. Ha nem görcsös a faág, akkor a rönköt földre fektetve oldalról is folytathatjuk a hasítást. Görcsöt ne próbáljunk keresztbe vágni, mert nem fog menni. Úgy kezdjük meg a hasítást, hogy a repedés a görcsöket minél jobban elkerülje.

7. és 8. kép: A hasítás menete a három ék használatával

A következő írásomban bemutatom, hogy egyenes, és görbe akác és narancseper rönkökből, ágakból hogyan lehet hasznos építményeket készíteni.